

PÄÄTÖS

Nro 143/2021
Dnro ESAVI/19200/2020

12.5.2021

ASIA

Virtaan voimalaitoksen vesitalousluvan lupamääräyksen 4 muuttaminen, Sysmä

HAKIJA

Virtaankosken Voima Oy

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Virtaankosken Voima Oy on 3.6.2020 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut muutosta Tainionvirran Virtaankoskessa Sysmän kunnassa sijaitsevan Virtaan voimalaitoksen vesitalousluvan lupamääräykseen 4.

Luvan hakemisen peruste ja toimivaltainen lupaviranomainen

Vesilain (587/2011) 3 luvun 23 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti.

ASIAN KUVAUS

Asiaan liittyvät päätökset

Virtaankosken Voima Oy omistaa Virtaan vesivoimalaitoksen, joka sijaitsee Tainionvirrassa, Sysmässä. Voimalaitoksen toiminnalle on 7.12.2017 myönnetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston lupa nro 261/2017, jota on 18.3.2019 muutettu Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä nro 19/0070/2. Hallinto-oikeus muun muassa poisti Nuoramoisjärven vedenkorkeutta koskevan tarkkailuvelvoitteen. Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt 4.12.2019 antamallaan päätöksellä taltionro 5733 valituslupaa.

Aluehallintoviraston päätöksen nro 261/2017 lupamääräys 4 kuuluu seuraavasti:

"Luvan saajan on rakennettava Virtaan voimalaitoksen padon ohittava kalatie ja johdettava siihen tarvittava vesimäärä. Hakemus ja suunnitelma kalatien rakentamisesta on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Aluehallintovirasto antaa kalatietä koskevan ratkaisun yhteydessä asiasta tarkemmat lupamääräykset.

Voimalaitosta ei saa ottaa käyttöön, ennen kuin kalatie on valmistunut ja seurannassa todettu toimivaksi."

Hakemuksen sisältö

Virtaankosken Voima Oy on pyytänyt, että lupamääräys 4 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"Luvan saajan on rakennettava Virtaan voimalaitoksen padon ohittava kalatie ja johdettava siihen tarvittava vesimäärä. Hakemus ja suunnitelma kalatien rakentamisesta on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa aluehallintoviraston päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Aluehallintovirasto antaa kalatietä koskevan ratkaisun yhteydessä asiasta tarkemmat lupamääräykset."

Hakija on perustellut hakemusta seuraavasti:

Lupamääräyksen 4 toinen momentti aiheuttaa hankaluutta sekä hakijalle että valvovalle viranomaiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joten se tulee poistaa ja voimalaitostoiminta tulee sallia heti nyt kyseessä olevan hakemuksen jättämisen jälkeen.

Voimalaitoksen toiminta on ollut keskeytettynä jo lähes 10 vuotta. Vuonna 2019 annetussa vesitalousluvassa on luvan saajalle asetettu kaikki mahdolliset vesilain sallimat kalatalousvelvoitteet hyvittämään esitettyä voimalaitostoiminnan aiheuttamaa haittaa: kalatalousmaksuvelvoite, kalanistutusvelvoite sekä kalatien suunnittelu- ja rakentamismaksuvelvoite, jota koskeva hakemus on vireillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Kokonaisvelvoittavuus on yhtiön koko huomioiden vaativa ja raskas.

Lupamääräys nykymuodossaan aiheuttaa hakijalle huomattavaa taloudellista haittaa, kun vesivoimalaitosta ei voi käyttää voimantuotantoon. Tämänhetkinen lupatilanne tarkoittaa sitä, että hakijalle on asetettu omistamansa omaisuuden takia lukuisia taloudellisesti raskaita velvoitteita, mutta samalla hakijaa on kielletty käyttämästä omaisuuttaan normaalissa liiketoiminnassa siten, että hakija voisi omaisuuden tuotolla kustantaa näitä velvoitteita.

Virtaan voimalaitoksen vesitalousluvan lupamääräyksen 4 muuttamisesta ei aiheudu haittaa ulkopuolisille tahoille, eikä lupamääräyksen

tarkistaminen ole vesilain vastainen. Voimalaitoksen käynnistämisestä ei seuraa muutoksia voimalaitosrakenteisiin eikä vedenpintoihin Virtaan padolla. Voimalaitosten käynnistämällä ei myöskään muuteta veden juoksutuksia Virtaan padolla eikä muutoin muuteta vallitsevaa tilaa. Voimalaitostoiminnan käynnistäminen takaa hakijalle mahdollisuuden toteuttaa asetetut velvoitteet.

Hakija on täyttänyt velvoitteensa kalatalousmaksun maksamisesta kahdelta vuodelta, laatinut suunnitelman kalanistutusvelvoitteesta sekä jättänyt hakemuksen kalatien rakentamisesta. Hakija hoitaa vedenkorkeuksien säännöstelyn padolla. Samoin hakija hoitaa patoturvallisuuslain asettamat velvoitteet. Voimalaitoksen käynnistämisen sallimista puoltaa myös se seikka, että hakijalle asetettu velvoite kalatien rakentamisesta on tarkoitus tehdä kuivatyönä, siksi veden juoksutus kalatien rakentamisen aikana täytyy voida tapahtua voimalaitosten turbiinien kautta.

Voimalaitoksen käynnistäminen selkeyttäisi myös lupamääräysten toteuttamista käytännössä. Vesitalousluvan mukaan luvan saajan velvollisuus raportoida valvovalle viranomaiselle esimerkiksi vedenpinnan korkeuksista padolla on sidottu lupaehdoissa voimalaitostoiminnan käynnistämiseen. Hakijalle on kuitenkin tullut lukuisia yhteydenottoja valvovalta viranomaiselta liittyen esimerkiksi vedenpintoihin Virtaan padolla. Tilanne on epäselvä ja aiheuttaa luvan saajalle turhia kustannuksia ja hämmennystä. Näin ollen voidaan olettaa, että voimalaitosten käynnistäminen helpottaisi myös valvovan viranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen työtä.

ASIAN KÄSITTELY

Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi) 17.11.–28.12.2020.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Sysmän kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Lähilehti- lehdessä 18.11.2020.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaiselta, Sysmän kunnalta ja Sysmän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot**Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat
-vastualueen lausunto**

Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa:

Virtaankosken Voima Oy on hakenut koko lupamääräyksen 4 kumoamista ja voimalaitoksen välitöntä käyttöönottoa jo voimalaitoksen lupapäätöksestä tekemässään valituksessa. Vaasan hallinto-oikeus on 18.3.2019 antamassaan valitusta koskevassa päätöksessä nro 19/0070/2 todennut, että lupaa ei ole tältä osin tarpeen muuttaa ja on siten pitänyt lupamääräyksen 4 kokonaisuudessaan ennallaan eikä ole myöntänyt lupaa voimalaitoksen toiminnan käynnistämiseen. Hallinto-oikeus on päätöksen perusteluissa pitänyt aluehallintoviraston kalatalousvelvoitteita koskevia lupamääräyksiä, mukaan lukien nyt muutettavaksi esitetty määräys, perusteltuina, ja katsonut, että niitä ei voida pitää hankkeesta vastaavalle kohtuuttomina saavutettavaan hyötyyn verrattuna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tuolloin antamassaan lausunnossa katsonut, ja on katsonut edelleen, että kalatien rakentaminen on oleellinen osa voimalaitoksen lupaa ja voimalaitoksen toiminta on pidettävä keskeytettynä siihen saakka, kunnes kalatien rakentamisvelvollisuus on täytetty. Lupaa toiminnan käynnistämiseen ennen kalatien valmistumista ei tule myöntää.

Hakija on lupamääräyksen muuttamista koskevassa hakemuksessaan esittänyt, että lupamääräyksen 4 tarkistaminen hakijan esittämällä tavalla selkeyttää Virtaan vesitalouslupaehtojen toteuttamista käytännössä ja samalla esittänyt oletuksen, että se myös helpottaa valvovan viranomaisen, siis elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työtä.

Esitetty muutos ei ole tarpeen luvan valvonnan kannalta. Vaikka vedenpintojen tarkkailu voimalaitoksella on sidottu lupaehdoissa voimalaitostoiminnan käynnistämiseen, on hakijan jo nyt noudatettava lupamääräystä 2: Vedenkorkeus Virtaan padolla ei saa ylittää korkeutta $N_{60} + 82,15$ m eikä alittaa korkeutta $N_{60} + 81,71$ m. Vedenpinnan ollessa korkeudella $N_{60} + 82,15$ m on tulva-aukkojen oltava avattuina. Vedenpinnan laskiessa alle tason $N_{60} + 81,71$ m on patoaukkojen ja turbiinien oltava suljettuina. Lisäksi juoksutus on järjestettävä kulloinkin vallitseva vesitilanne huomioon ottaen niin, että juoksutusmuutoksista aiheutuva vedenkorkeuksien vaihtelu ylä- ja alapuolisessa vesistössä on mahdollisimman vähäinen.

Luvanhaltijan on siten oltava selvillä padolla vallitsevasta vedenkorkeudesta ja huolehdittava juoksutuksesta luvan edellyttämällä tavalla. Valvontaviranomaisella on vesilain 14 luvun 3 §:n nojalla oikeus saada näitä tietoja toiminnanharjoittajalta valvontaa varten. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus seuraa yläpuolisen Nuoramoisjärven vedenkorkeutta ja on sen vedenpinnan korkeuden perusteella tarvittaessa tiedustellut luvanhaltijalta padolla vallitsevaa vedenpinnan korkeutta ja juoksutustilannetta.

Toiminnanharjoittaja voi halutessaan käynnistää jatkuvatoimisen vedenpinnan seurannan padolla jo hyvissä ajoin ennen voimalaitoksen käynnistämistä. Sitä varten ei ole tarpeen käynnistää voimalaitoksen toimintaa.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen (patoturvallisuusviranomaisen) lausunto

Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa:

Patoturvallisuuden näkökulmasta ei ole tarvetta ottaa kantaa hakemusasiin Virtaan vesivoimalaitoksen toiminnalle myönnetyn luvan lupamääräyksen 4 muuttamisesta. Patoturvallisuusviranomaiselta tulee kuitenkin pyytää lausunto Virtaan kalatien lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä, joka käsitellään omana erillisenä asianaan.

Sysmän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa:

Lupaa aloittaa toiminta, ennen kuin kalatie on valmis ja toimiva, ei tule antaa. Voimalaitoksen pitäminen suljettuna on ainoa kannuste saada toimiva kalatie nopeasti. Toissijaisesti lupa aloittaa voidaan antaa, kun kalatiesuunnitelma ja aikataulu kalatien toteuttamiselle on valmis ja hyväksytty.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta on jätetty yksi yhteismuistutus ja yksi mielipide. Niissä esitetään seuraavanlaisia huomioita ja vaatimuksia:

Muistutus

Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalue, Hartolan kalatalousalue, Hartolan osakaskunta, Suurenkylän osakaskunta, Rapalan osakaskunta, Virtaan osakaskunta, Nuoramoisjärven kalastusyhdistys, Joutsjärven osakaskunta, Kalhon osakaskunta ja Nuoramoisten osakaskunta ovat todenneet, että Virtaan voimalaitos on ollut jo pitkään suljettu hallintopakolla, koska hakija ei ole suostunut hakemaan vesilain mukaista lupaa toiminnalleen. Viivyttely kertoo hakijan haluttomuudesta hoitaa sille määrättyjä velvoitteita. Lähinnä hakijan oman toiminnan takia voimalaitoksen lupaprosessissa meni niin pitkään, minkä takia laitos oli suljettuna. Toiminta kertoo myös voimalaitoksen vähäisestä taloudellisesta merkityksestä omistajilleen. Hakija on jättänyt myös kalatiesuunnitelman aluehallintovirastolle samassa yhteydessä, kun haki lupaa voimalaitoksen käynnistämiseksi. Hakemuksen jättäminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kalatie olisi varmuudella tulossa lähiaikoina. Mikäli voimalaitos käynnistettäisiin ennen kalatien valmistumista, aiheuttaisi se todennäköisesti hakijan osalta viivyttelyä rakentamisessa. Hakija on väittänyt hakemuksessaan hoitaneen kaksi sille lupamääräyksissä määräämää velvoitetta, kalatalousmaksun sekä istutusvelvoitteen.

Molempien toteuttamissuunnitelmista hakija on valittanut. Eli kumpapaakaan velvoitetta ei ole voitu vielä toteuttaa valitusten johdosta. Samanlainen tilanne on odotettavissa kalatien osalta, mikäli voimalaitos käynnistetään ennen kalatien valmistumista. Voimalaitosta ei tule käynnistää ennen kuin kalatie on valmistunut ja todettu toimivaksi.

Tainionvirta olisi ilman patoja Päijänteen järvitaimenen tärkeimpiä lisääntymisalueita. Edelleen padon alapuoliselta alueelta tavataan rasvaevällisiä luonnossa syntyneitä isoja taimenia. Tainionvirralta lähtee vielä jonkin verran vaelluspoikasia Päijänteelle, jotka pyrkivät myöhemmin nousemaan takaisin kutualueille. Kalatie mahdollistaisi näiden arvokkaiden yksilöiden nousemisen lisääntymisalueille. Tämän takia kalatie tulisi rakentaa mahdollisimman nopeasti, ilman että hakijalle annetaan mahdollisuus viivytellä rakentamisessa.

Mielipide

Virtavesien hoitoyhdistys Virho ry on muun muassa todennut, että hakemuksesta ei käy ilmi yhtään pätevää syytä ottaa voimala käyttöön ennen kuin 1) kalatie on rakennettu ja 2) se on todettu toimivaksi sekä ylävirtaan että alavirtaan kulkeville kaloille. Hakemus tulee hylätä ja kalatie rakentaa pikimmiten.

Selitys

Hakija on todennut selityksessään, että lausunnoissa, muistutuksessa tai mielipiteessä ei ole tuotu esille sellaista seikkaa, että hakemus sanottavasti koskisi toisen oikeutta tai etua tai että lupamääräyksen muutos olisi merkitykseltään vähäistä suurempi ja olisi siten vesilain vastainen eikä näin ollen hakemusta voitaisi hyväksyä.

Aluehallintoviraston lupapäätöksessä on todettu, että luvan myöntämisen edellytyksenä on kalatien rakentaminen Virtaan padon ohi. Päätöksen perusteluissa on mainittu muun muassa, että kalatien rakentamisella mahdollistetaan järvitaimenen pääsy Sysmän reitin keski- ja yläjuoksulle.

Hakija on tulkinnut asiaa niin, että jotta lupa on voitu myöntää, on lupamääräyksen kohtaan 4.1 kirjattu velvoite kalatiesuunnitelman laatimisesta ja kalatien rakentamisesta. Sen sijaan lupamääräyksen kohta 4.2 ei ole ollut luvan myöntämisen edellytys. Aluehallintoviraston antamasta lupapäätöksestä ei yksiselitteisesti käy ilmi lupamääräyksen kohdan 4.2 perusteluja. Perusteluissa on todettu vain seuraavaa: *"Voimalaitos voidaan ottaa käyttöön vasta, kun kalatie on seurannassa todettu toimivaksi."*

Lupapäätöksessä hakijalle on määrätty kaikki vesilain 3 luvun 14 pykälän mahdollistamat kalataloudelliset velvoitteet. Tämän lisäksi voimalaitostointi eli hyödyn harjoittaminen on mahdollista vasta, kun kalatie on todettu seurannassa toimivaksi.

Vesilain 3 luvun 14 §:n toisen momentin mukaan kalatalousvelvoitteen toimenpiteiden suorittamisesta ei saa aiheutua niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hankkeesta vastaavalle kohtuuttomia kustannuksia. Tällä hetkellä hakijalle aiheutuu hankkeesta kustannuksia voimassa olevien kalatalousvelvoitteiden lisäksi muun muassa padon ja voimalaitosrakenteiden ylläpidosta, vedenpintojen hoidosta sekä patoturvallisuuslain asettamista velvoitteista kuten patoturvataarkastuksista ja rakennesukelluspalvelujen ostamisesta ja informaation tuottamisesta valvontaviranomaiselle. Tulisi arvioida, onko hankkeen kustannuksissa otettu huomioon myös nämä vuosittain kumuloituvat kustannukset sekä menetetty kumulatiivinen liikevaihto ja ovatko näin ollen kalataloudellisista velvoitteista aiheutuvat kokonaiskustannukset kohtuuttomia hankkeesta vastaavalle verrattuna hankkeesta saatavaan hyötyyn.

Virtaan padon ohittavan kalatien käyttöön ottamisella nykyoloissa ei saavuteta edes vähäistä hyötyä, koska Nuoramoisten pato sulkee virran Virtaan padon yläpuolella ja estää kalan kulun todellisille kutualueille. Mikäli Nuoramoisten padon ohi olisi kalatie, voisi muutoksenalainen lupapäätöksen kohta olla jollain tavalla perusteltavissa. Tai jos Nuoramoisten patoon olisi suunnitteilla kalatie ja kun se valmistuisi, olisi Virtaan voimalaitoksen pysäyttäminen tuossa hetkessä perusteltua. Toisaalta myöskään nousevaa kalaa ei tällä hetkellä ole eikä tämän tutkimista pidetä edes aiheellisena elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen toimesta esimerkiksi koekalastamalla.

Arvioitaessa hakemusta tulisi myös ottaa huomioon vesilain 3 luvun 14 §:n toisen momentin mukaisesti, mitkä ovat tosiasialliset haitta-alueella toteutettavat hoitotoimenpiteet ja kalastuksen järjestely. Hakija on viitannut esittämiinsä asiakirjoihin ja todennut, että kalatalousviranomainen ei ole pitänyt tarpeellisena kohdistaa Virtaan padon vaikutusalueelle minkäänlaisia kalataloudellisia toimenpiteitä. Tainionvirralle ei myöskään ole laadittu voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lausunut, ettei se näe tämän hetkistä lupatilannetta ongelmallisena valvonnan kannalta ja perustellut tätä sillä, että valvontaviranomaisena sillä on jo vesilain 14 luvun 3 §:n nojalla oikeus saada niitä tietoja, jotka aluehallintovirasto on lupaehdoissa määrännyt alkavaksi vasta voimalaitoksen käynnistämisestä eteenpäin.

Hakija on viitannut selityksen liitteenä olevaan kirjeenvaihtoon Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa ja katsonut, että myös valvova viranomainen on pitänyt nykyistä lupatilannetta ongelmallisena.

Hakija on pitänyt nykyistä lupatilannetta ongelmallisena. Tilanne on sen kaltainen, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvoittanut hakijaa toimimaan jo nyt lupaehtojen mukaan ja toimittamaan sellaisia tietoja, mitkä lupaehdoissa on määrätty nimenomaan velvoittavaksi vasta, kun voimalaitos on toiminnassa ja yhtiöllä on tuloja kattamaan aiheutuvia kuluja. Yhtiön liikevaihto on tällä hetkellä nolla euroa, koska yhtiön koko liiketoiminta on nyt pysäytettynä. Yhtiöllä ei ole henkilökuntaa, vaan se ostaa

valvovan viranomaisen pyyntöihin tuotettavan tiedon ja vastaamisen ostopalveluna ulkopuoliselta yritykseltä.

Lausunnossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on perustellut tietotarvetta viitaten Nuoramoisten järven vedenkorkeuksiin. Kuten asiaan liittyvässä Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessäkin nro 19/0070/2 on todettu, Virtaan padolla ei ole vaikutusta Nuoramoisten järven vedenkorkeuksiin.

Koska voimalaitoksen käynnistämisestä ei aiheudu vallitsevalle tilanteelle mitään haittaa eikä tällaista haittaa edes elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole lausunnossaan esittänyt, on lupaehtojen selkeyttämisen kannalta suotavaa, että voimalaitos voidaan käynnistää, minkä jälkeen tietojen toimittamisvelvollisuus on yksiselitteistä ja selkeää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa ei ole esitettykään mitään sellaista perustelua, minkä takia valvovan viranomaisen näkökulmasta voimalaitosta ei voisi käynnistää heti.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Hakemuksen hylkääminen

Aluehallintovirasto hylkää Virtaankosken Voima Oy:n hakemuksen.

PERUSTELUT

Vesilain 3 luvun 23 §:n mukaan, jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, lupaviranomainen voi luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä. Muuttamisen edellytyksenä on, että muutos on merkitykseltään vähäinen eikä se sanotavasti koske toisen oikeutta tai etua. Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä nro 261/2017/2 lupamääräykset 4 (kalatievelvoite), lupamääräys 5 (kalatalousmaksu) ja lupamääräys 6 (istutusvelvoite) muodostavat kokonaisuuden, mikä on ollut edellytys luvan myöntämiselle.

Kalatievelvoitetta on aluehallintoviraston päätöksessä perusteltu viitaten vesilain 3 luvun 14 §:ään seuraavasti:

”Edunmenetykset

*Koska Virtaankosken voimalaitos ja sen patorakenteet ovat olemassa, ei hankkeesta aiheudu rakentamisaikaista haittaa kuten veden samentumista tai vedenalaista melua. Voimalaitoksen pato vaikuttaa kuitenkin Tainionvirran kalatalouteen haitallisesti heikentämällä taimenen ja muiden virtaku-
tuisten kalojen lisääntymisalueita, poikastuotantoa ja ravinnontuotanto-*

olosuhteita. Väylän sulkeminen estää vaelluskalojen, kuten uhanalaisen järvitaimenen ja mahdollisesti myös vaellussiian vaelluksen Tainionvirran yläosan lisääntymisalueille. Yhdessä Nuoramoistenkosken padon kanssa pato on merkittävästi vaikuttanut Sysmän reitin vaeltavan taimenen poikastuotannon vähentymiseen. Hankkeen kalataloudellinen haitta kohdistuu kalankulun estymiseen sekä virtakutuisten kalojen lisääntymisalueiden tuhoutumiseen.”

”Kalatievelvoite

Tainionvirta on ollut yksi Päijänteen järvitaimenen keskeisistä lisääntymisalueista. Vaeltavan luonnonvaraisen Päijänteen järvitaimenen kanta on erittäin heikko, ja sen tilaa ovat heikentäneet erityisesti koskien perkaukset huonontamalla kutu- ja poikastuotantoalueita sekä padot estämällä vaeltavan taimenen nousun ja tuhoamalla patojen yläaltaan alle jäävät kosket. Virtaan voimalaitospadon alapuolella on havaittu vielä joitakin vuosia sitten yksittäisiä kudulle pyrkiviä emotaimenia, mutta mitä ilmeisemmin Sysmän reitin taimenen kanta on lähes sukupuutossa ja siihen on mahdollisesti sekoittunut istutettujen, vierasta kantaa olevien kalojen perimää. Joessa lisääntyneen virtakutuisen vaellussiikakannan nykyistä tilaa ei tunneta, mutta mitä ilmeisimmin se on hävinnyt tai on yhtä uhanalainen kuin taimenkanta.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on kalojen vaellusyhteyden palauttaminen jokeen rakentamalla voimalaitospatoon kalatie ja johtamalla siihen kalatien toiminnan turvaamiseksi vaadittava vesimäärä. Kalatien rakentamisella turvataan kalaston elinolosuhteita ja mahdollistetaan taimenen lisääntyminen sekä taimenten ja muiden kalojen ja vesieliöiden vaeltaminen Päijänteeltä Tainionvirtaan. Voimalaitos voidaan ottaa käyttöön vasta kun kalatie on seurannassa todettu toimivaksi.”

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään nro 19/0070/2 hylännyt yhtiön valituksen siltä osin, kuin se koski aluehallintoviraston päätöksen kalatalousvelvoitteita koskevien lupamääräysten 4, 5 ja 6 kumoamista.

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksessään nro 19/0070/2 tältä osin lausunut seuraavaa:

”Virtaankosken yläpuolella ennen seuraavaa nousuestettä on järvitaimenelle soveltuvia kutualueita, joten velvoite rakentaa padon yhteyteen toimiva kalatie on perusteltu. Samalla edistetään vesienhoitoon ja kansalliseen kalatiestrategiaan kuuluvan äärimmäisen uhanalaisen järvitaimenen lisääntymistä ja elinolosuhteita.”

Siten aluehallintovirasto on voinut määrätä kalatien rakennettavaksi lupamääräyksen 4 mukaisesti. Hakijan toimittama kalatiesuunnitelma on ollut sisällöltään siinä määrin puutteellinen, että on ollut syytä määrätä kalatiestä laadittavaksi erillinen suunnitelma ja jättämään määräajassa sitä koskeva hakemus aluehallintovirastolle.

Hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräysten 4, 5 ja 6 mukaiset kalatalousvelvoitteet muodostavat yhdistelmän, jolla voidaan riittävästi korvata kalataloudelliset menetykset. Kalatalousvelvoitteet eivät toisaalta aiheuta kohutuuttomia kustannuksia hankkeesta vastaavalle niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna. Hallinto-oikeus katsoo, että velvoitteet on ollut perusteltua määrätä aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti vesivoimaa hyödyntävälle luvan saajalle.”

Aluehallintovirasto katsoo, että nyt käsiteltävänä olevassa hakemuksessa ei ole kyse vesilain 3 luvun 23 §:n tarkoittamasta vähäisestä muutoksesta. Voimalaitoksen käyttöönoton sitominen toimivaksi todettuun kalatiehen on ollut osa nyt lainvoimaisen luvan myöntämisen edellytysten harkintaa. Mikäli lupaa muutettaisiin hakijan esittämällä tavalla, jouduttaisiin tämä harkinta tekemään uudestaan. Siksi hakemus on hylättävä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilain (587/2011) 3 luvun 23 §

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 1 075 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen 4 §:n mukaan myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä peritään samansuuruinen maksu.

Asetuksen liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan myllyä tai alle yhden megawatin pienvoimalaa koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 10 750 euroa. Jos on kysymys yksittäisen lupamääräyksen teknisluonteisesta muuttamisesta, maksun suuruus on 10 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Virtaankosken Voima Oy
Sysmän kunta
Sysmän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, patoturvallisuusviranomainen
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan Sysmän kunnan verkkosivuilla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Lähilehti -lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Päivi Jaara ja Ville Salonen.
Asian on esitellyt Ville Salonen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **18.6.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611
asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)
telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>